

Dosarul nr. 2rac-300/21

Prima instanță: (Judecătoria Comrat, sediul Vulcănești) I. Botezatu

Instanța de apel: (Curtea de Apel Comrat) D. Fujenco, L. Caraianu, A. Mironova

D E C I Z I E

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Gospodăria Țărănească ”Grămadă Simion”, reprezentată de avocatul Dumitran Ignat,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească ”Grămadă Simion” împotriva Societății cu Răspundere Limitată ”Speranța” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 12 iulie 2021,

c o n s t a t ă:

La 19 iunie 2019, GȚ ”Grămadă Simion” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL ”Speranța” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, GȚ ”Grămadă Simion” a menționat că la 01 octombrie 2018, a încheiat cu SRL ”Speranța” un contract de vânzare-cumpărare a 600 tone de porumb la prețul de 2,50 de lei pentru un kilogram, în sumă totală de 1 488 275 de lei.

La fel, a invocat că potrivit pct. 2.1 din contract, achitarea se efectuează în termen de 5 zile lucrătoare de la recepționarea mărfii.

Astfel, ultima livrare a avut loc la data de 20 octombrie 2018, fiind achitată numai suma de 200 000 lei.

În adresa pârâtului a fost expediată pretenția, prin care i s-a solicitat să achite până la data de 15 mai 2019 suma de 1 288 275 de lei și dobânda de întârziere pentru perioada 01 decembrie 2018 – 21 aprilie 2019 în sumă de 76 590 de lei, însă pretenția a rămas fără răspuns.

Reclamantul GȚ ”Grămadă Simion” a solicitat încasarea de la SRL ”Speranța” a sumei de 1 288 275 de lei cu titlu de datorie, încasarea dobânzii de întârziere care urmează a fi calculată începând cu data de 01 decembrie 2018 până la pronunțarea hotărârii, încasarea sumei de 4 278,45 de lei cu titlu de dobândă pentru credit, suma de 6 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și suma de 25 000 lei cu titlu de taxă de stat.

Prin hotărârea Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești din 19 februarie 2021, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de GȚ ”Grămadă Simion”.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 12 iulie 2021, s-a respins apelul declarat de GȚ ”Grămadă Simion” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești din 19 februarie 2021.

La 11 octombrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, GȚ ”Grămadă Simion”, reprezentată de avocatul Dumitran Ignat a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu restituirea cauzei la rejudecare.

Recurentul GȚ ”Grămadă Simion”, în motivarea recursului a invocat că la examinarea cauzei, instanța de apel a interpretat eronat legea, precum și probele anexate la materialele cauzei.

Astfel, a menționat că la materialele cauzei se conțin facturile fiscale, prin care se probează faptul că porumbul a fost livrat intimatului conform prevederilor contractului, fiind indicată perioada livrării și cantitatea livrată, însă facturile respective nu au fost luate în considerație la examinarea cauzei.

La 11 noiembrie 2021, instanța de recurs a expediat în adresa intimatului copia recursului, fiind recepționat de către SRL ”Speranța” la 16 noiembrie 2021, conform avizului de recepție (f.d. 195).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Comrat a emis dispozitivul deciziei la 12 iulie 2021, iar la 03 septembrie 2021, recurentul a recepționat decizia motivată a instanței de apel (f.d. 163).

Astfel recursul declarat de GȚ ”Grămadă Simion” la 11 octombrie 2021, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 decembrie 2021, recursul declarat de către GȚ ”Grămadă Simion” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de GȚ ”Grămadă Simion” din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La caz, se reține că prin acțiunea înaintată, GȚ ”Grămadă Simion” a solicitat încasarea de la SRL ”Speranța” a sumei de 1 288 275 de lei cu titlu de datorie și a sumei de 4 278,45 de lei cu titlu de dobândă, rezultate din neonorarea obligațiilor de plată pentru porumbul livrat în temeiul contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu ultima.

Fiind investită cu judecarea cauzei, instanța de fond a reținut netemeinicia acțiunii înaintate de GȚ ”Grămadă Simion”.

Contestând cu apel hotărârea primei instanțe, GȚ ”Grămadă Simion” a invocat ilegalitatea acesteia.

Astfel instanța de apel, judecând apelul declarat de GȚ ”Grămadă Simion”, a constatat netemeinicia acestuia, respingându-l și menținând hotărârea primei instanțe.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, consideră că soluția dată de către instanța de apel este pripită.

După cum s-a stabilit, prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 02-0110/18 din 01 octombrie 2018, prin care GȚ ”Grămadă Simion”, în calitate de vânzător, s-a obligat să livreze SRL ”Speranța”, în calitate de cumpărător, cantitatea de 600 000 tone de porumb la prețul de 2,50 de lei/kg, în sumă totală de 1 488 275 de lei (f.d. 16).

Conform pct.2.1. din contract, achitarea pentru marfa livrată se efectuează prin transfer în termen de 5 zile lucrătoare, iar pct. 3.1. din contract, prevede că dreptul de proprietate asupra mărfii trece de la vânzător la cumpărător în momentul livrării acesteia.

În speță, obiectul litigiului derivă din sumele calculate de GȚ ”Grămadă Simion” cu titlu de datorie și dobândă de întârziere pentru porumbul livrat în adresa SRL ”Speranța”.

După cum rezultă din materialele cauzei, GȚ ”Grămadă Simion” a expediat în adresa SRL ”Speranța” o pretenție, prin care a invocat că ultima a achitat numai suma de 200 000 lei din suma totală a contractului de 1 488 275 de lei, astfel a solicitat achitarea până la data de 15 mai 2019 a sumei rămase de 1 288 275 de lei, precum și a dobânzii de întârziere pe perioada 01 decembrie 2018 – 21 aprilie 2019 în sumă de 76 590 de lei (f.d. 6).

Prin răspunsul la pretenția înaintată, SRL "Speranța" a menționat că recunoaște pretenția în mărime de 1 288 275 de lei, însă reieșind din situația materială precară în care se află întreprinderea, suma datorată nu poate fi onorată integral.

Totodată, a menționat că achitarea sumei datorate va fi efectuată în rate pe parcursul lunilor mai-august în măsura mijloacelor financiare disponibile (f.d. 10).

Însă, după depunerea cererii de chemare în judecată, SRL "Speranța" prin referința depusă, a menționat că prima cantitate de porumb în sumă de 200 000 lei livrată corespundea cerințelor, astfel fiind transferată suma respectivă, însă porumbul care a fost transportat ulterior de către vânzător, era de o calitate inferioară, din care considerente a solicitat să fie remisă o altă cantitate de porumb care să corespundă calității porumbului livrat inițial (f.d.43-46).

Totodată, Colegiul reține că la cererea de apel, GȚ "Grămadă Simion" a anexat 42 de facturi, din care rezultă livrarea în adresa SRL "Speranța" în perioada 04 octombrie 2018 – 20 octombrie 2018 a porumbului în cantitate de 595 310 kg.

Cu referire la facturile anexate de apelant, instanța de apel în motivarea soluției a invocat că cele 42 de facturi anexate la cererea de apel confirmă livrarea porumbului în sumă totală de 595 310 lei, iar din factura eliberată la 08 februarie 2019 în sumă de 1 488 275 de lei este imposibil de stabilit suma concretă a tranzacției, deoarece reieșind din facturile menționate, suma totală a tranzacției constituie 2 083 585 de lei, pe când valoarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 02-0110/18 din 01 octombrie 2018 a constituit suma de 1 500 000 lei.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că din facturile prezentate rezultă că între părți au avut loc relații contractuale îndelungate de livrare a porumbului, însă nu poate fi stabilit cu certitudine că facturile respective au tangență cu executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 02-0110/18 din 01 octombrie 2018 în sumă de 1 500 000 lei, cu atât mai mult că în facturile date nu se conține mențiunea că sunt eliberate întru executarea contractului în litigiu.

Cu referire la argumentul SRL "Speranța" precum că porumbul livrat ulterior sumei achitate de 200 000 lei nu corespundea calității solicitate, Colegiul relevă că la materialele cauzei nu se conține o pretenție adresată GȚ "Grămadă Simion" referitor la calitatea porumbului livrat, afirmațiile în acest sens fiind declarative.

Mai mult ca atât, prin răspunsul la pretenția înaintată, SRL "Speranța" a menționat că recunoaște pretenția în mărime de 1 288 275 de lei, însă reieșind din situația materială precară în care se află întreprinderea, suma datorată nu poate fi onorată integral. Totodată, a menționat că achitarea sumei datorate va fi efectuată în rate pe parcursul lunilor mai - august în măsura mijloacelor financiare disponibile (f.d. 10).

Colegiul reține că, instanța de apel nu a analizat sub toate aspectele facturile prezentate la cererea de apel depusă de GȚ "Grămadă Simion".

Din decizia contestată cu recurs, se denotă că instanța de apel, neglijând caracterul devolutiv al acestei căi de atac, s-a rezumat a concluziona că reclamantul nu a probat faptul livrării mărfii în cantitatea pretinsă, având în vedere că pârâtul a negat faptul recepționării porumbului.

Deci, fiind prezentate probe care nu au fost administrate în instanța de fond, instanța de apel urma să se expună asupra acestora și să le dea o apreciere corespunzătoare.

În conformitate cu art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

În conformitate cu art. 117 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, probe în pricini civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii.

În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Totodată, instanța de recurs reține că din procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 01 iulie 2021, rezultă că instanța de fapt nu a cercetat probele pe care s-a susținut poziția la adoptarea deciziei și anume facturile anexate de către GȚ ”Grămadă Simion” la cererea de apel (f.d. 148-149).

Pe când, potrivit art. 383 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ce reglementează aspecte ce țin de cercetarea probelor în cadrul examinării apelului, după explicațiile participanților la proces, instanța de apel verifică probele din dosar și cele prezentate suplimentar de aceștia. Procedura de administrare a probelor în instanța de apel este similară celei din primă instanță.

În asemenea împrejurări, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, contrar normelor suscituate, instanța de apel, judecând apelul declarat de către GȚ ”Grămadă Simion” nu a cercetat probele anexate la cererea de apel, în raport cu cele invocate de către apelant.

Or, în cazul în care GȚ ”Grămadă Simion” solicită încasarea datoriei în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 02-0110/18 din 01 octombrie 2018, care ar rezulta din facturile eliberate de GȚ ”Grămadă Simion” pe numele SRL ”Speranța” și care au fost prezentate la cererea de apel, Colegiul reține că instanța de apel urma să determine forța probantă a fiecărei facturi în parte.

La caz, prezintă relevanță și art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care prevede că instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Din considerentele menționate și ținând cont de faptul eroarea nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite

recursul declarat de GȚ ”Grămadă Simion”, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de GȚ ”Grămadă Simion”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Comrat din 12 iulie 2021, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată judecată depusă de Gospodăria Țărănească ”Grămadă Simion” împotriva Societății cu Răspundere Limitată ”Speranța” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Dumitru Mardari